

Nemecký klérus sa vydal na „synodálnu cestu“

pch24.pl

3. februára 2020 ✝ Cirkev

Svätou omšou v katedrále sv. Bartolomeja vo Frankfurte nad Mohanom dňa 30. januára začalo prvé zhromaždenie synodálnej cesty - proces dialógu o vnútorných reformách a budúcnosti katolíckej Cirkvi v Nemecku. Miestom stretnutia, ktoré bude trvať do 2. februára, bude dominikánsky kláštor v susedstve katedrály.

Dlho pripravovaná „synodálna cesta“ – spoločný projekt biskupov a laikov – sa oficiálne začala na prvú adventnú nedeľu 2019 symbolickým zapálením sviečok v mnohých kostoloch Nemecka.

O účele tejto iniciatívy rozhodla Konferencia nemeckých biskupov v marci 2019. Predtým biskupi dlho zvažovali, ako reagovať na prípady sexuálneho zneužívania detí a mladých ľudí duchovnými po zverejnení vedeckej štúdie, ktorá v septembri predchádzajúceho roku spôsobila „zemetrasenie“ v katolíckej Cirkvi tejto krajiny. Po preskúmaní dokumentov z rokov 1946 – 2004 sa ukázalo, že 4,4 % kňazov sexuálne zneužívalo maloletých. Cirkev sa dlho usilovala tieto fakty radšej zakrývať než objasňovať.

Boli vypracované štyri pracovné dokumenty týkajúce sa moci a jej deľby, sexuálnej morálky, formy kňazského života a úlohy žien v službe a v úradoch Cirkvi. Prvá téma sa dotýka okrem iného aj napätia medzi cirkevným učením a jeho praktickým uplatňovaním, „ale aj medzi spôsobom, akým sa v Cirkvi uplatňuje moc a štandardmi pluralitnej spoločnosti v demokratickom právnom štáte“. Fórum o sexuálnej morálke sa má zameriavať na rozdiely medzi učením Cirkvi a praxou v tejto oblasti.

Túto platformu dialógu o reforme založili biskupi spolu s laikmi. Pri otvorení procesu „synodálnej cesty“ predseda biskupskej konferencie kardinál Reinhard Marx a Thomas Sternberg za Ústredný výbor nemeckých katolíkov (ZdK) vyzvali v spoločnom liste veriacich na otvorenú diskusiu o budúcnosti Cirkvi v ich domovine. „Pozývame aj tých z vás, ktorí máte problémy s vierou i s Cirkvou, ktorí ste stratili dôveru, alebo ste na ceste hľadania. Pozývame vás, aby ste sa vydali na synodálnu cestu k slobode a rozmanitosti,“ napísali spoluautori listu zaslaného do všetkých farností v Nemecku.

Ako „veľmi naliehavú“ označila nemecká katolícka agentúra KNA pracovnú skupinu, ktorá sa má venovať úlohe žien v Cirkvi. Téma „foriem kňazského života“ bude zahŕňať aj spiritualitu, ale nebude sa zaoberať otázkou kňazstva žien v budúcnosti.

Počas dvojiročného procesu sa synodálne zhromaždenie stretne štyrikrát. Témy týchto dokumentov budú prediskutované v štyroch približne tridsaťčlenných poradných grémiách – fórach synodálnej cesty.

Dvestotridsať osôb – biskupov i laikov – sa zúčastní debaty o reformách plánovanej na dva roky. Členovia zhromaždenia pochádzajú zo všetkých oblastí života Cirkvi: sú medzi nimi biskupi a kňazi, pastorační asistenti a asistentky, diakoni, zástupcovia mládeže, rehoľníčky a rehoľníci, farskí zamestnanci a iní. Medzi hosťami bude apoštolský nuncius v Nemecku, arcibiskup Nikola Eterović, ako aj mnohí pozorovatelia z Nemecka a zo susedných krajín.

Hoci „synodálna cesta“ nie je synodou v jej klasickom význame, toto pomenovanie má zdôrazniť, že takto plánovaný reformný proces musí byť čímisi viac než iba nezáväznou diskusiou.

Zásady práce sú obsiahnuté v štatúte „synodálnej cesty“. Zdôrazňuje sa, že tento proces je zameraný na „spoločné hľadanie krokov na posilnenie kresťanského svedectva“. Táto formulácia vychádza z myšlienky, ktorú vyjadril pápež František vo svojom liste vydanom 24. júna adresovanom „Putujúcemu Božiemu ľudu v Nemecku“.

V devätnáststranovom dokumente pápež vyjadril uznanie angažovanosti nemeckých katolíkov v snahe o uskutočňovanie reforiem. Zároveň pripomenul dôležitosť jednoty s univerzálnou Cirkvou a vystríhal pred „jedným z prvých a najväčších pokušení v Cirkvi, ktorým je presvedčenie, že problémy je možné vyriešiť štrukturálnymi, organizačnými a administratívnymi reformami“.

Svätý Otec zdôraznil potrebu návratu k „primátu evanjelizácie“, vďaka ktorému „získame radosť z evanjelia a z toho, že sme kresťania“. Pri tom poukázal na „duchovné lieky“ vo forme modlitby, pokánia a adorácie. Pápežov list však inak interpretovali priaznivci a inak odporcovia „synodálnej cesty“.

„Rešpektovali sme pokyny, ktoré nám dal Svätý otec na našej ceste, taktiež sme zvažili, aké dôsledky by sme mali vyvodit“, napísali členovia episkopátu a ZdK v spoločnom liste pápežovi. Pripustili, že sa cítia posilnení, že aj František má rovnakú „starosť o budúcnosť Cirkvi v Nemecku“ a že ich povzbudil, aby „hľadali úprimnú odpoveď na súčasnú situáciu“.

„Rovnako ako Svätý otec, aj my vidíme, že na našej ceste musíme na prvé miesto klásť „primát evanjelizácie“. Sme odhodlaní dať synodálnej ceste formu *duchovného procesu*,“ stojí v liste, ktorý biskupi zverejnili na stretnutí vo Fulde. Jeho autori pápeža ubezpečili, že sú s ním spojení „v cirkevnom duchu“, pretože, ako píše, záleží im na „jednote Cirkvi ako celku, aj na situácii v ich krajine a tiež, že našou veľkou túžbou je zapojenie celého Božieho ľudu“.

V liste zo 4. septembra minulého roka adresovanom kardinálovi R. Marxovi, kardinál Marc Ouellet, prefekt Kongregácie pre biskupov, uviedol, že plány synodálneho zhromaždenia musia byť v súlade s usmerneniami vydanými pápežom Františkom 29. júna minulého roku, v ktorých upozorňuje, že synoda v Nemecku nemôže meniť učenie či disciplínu univerzálnej Cirkvi. K listu bolo priložené štvorstránkové právne posúdenie návrhu stanov nemeckej synody, podpísané predsedom Pápežskej rady pre právne texty, arcibiskupom Filippom Iannonym, OCarm.

Tento dokument upozorňuje, že plány nemeckých biskupov porušujú kanonické normy a v podstate sú zamerané na zmenu všeobecných noriem a učenia Cirkvi. V súvislosti so štyrmi kľúčovými synodálnymi témami arcibiskup Iannone poznamenal, že „sa netýkajú iba Cirkvi v Nemecku, ale celej univerzálnej Cirkvi a – až na pár výnimiek – nie je možné o nich rokovať či rozhodovať na úrovni partikulárnej cirkvi bez toho, aby pritom nedošlo k porušeniu toho, čo vyjadril Svätý Otec vo svojom liste“.

Právny rozbor zo strany Vatikánu uvádza aj problémy, ktoré vyvolávajú obavy, pokiaľ ide o navrhovanú štruktúru a účastníkov „synodálnej cesty“. Bolo konštatované, že nemeckí biskupi nemali v pláne provinciálnu synodu, ale synodu partikulárnej cirkvi, ktorú nemôžu zvolať bez výslovného súhlasu Svätej stolice. „Z článkov navrhovaných stanov jasne vyplýva, že cieľom Konferencie nemeckých biskupov je vytvoriť plenárnu synodu v súlade s kánonmi 439 – 446 bez toho, aby použili tento termín,“ uvádza sa v

dokumente, ktorý zdôrazňuje, že na takéto zhromaždenie je potrebný súhlas Vatikánu.

„Ak sa nemecký episkopát rozhodol, že je potrebné zvolať plenárnu synodu, potom musí postupovať v súlade s Kódexom kánonického práva, aby [na takomto zhromaždení] bolo možné prijímať záväzné uznesenia,“ pripomenul arcibiskup. Taktiež poznamenal, že navrhované zloženie synodálneho zhromaždenia je „ekleziologicky neplatné“ a v tejto súvislosti uviedol návrh partnerstva biskupov s Ústredným výborom nemeckých katolíkov, čiže so skupinou laikov, ktorá zaujíma stanoviská v rozpore s náukou Cirkvi vrátane svätenia žien a sexuálnej morálky.

Bolo zdôraznené, že ZdK súhlasilo so zapojením sa do tohto procesu s podmienkou, že synodálne zhromaždenie bude môcť vypracovať politiku, ktorá bude záväzná pre nemeckú cirkev.

„Ako môže partikulárna cirkev záväzne rozhodovať o témach, ktoré sa týkajú celej Cirkvi?“ – pýtal sa predseda Pápežskej rady. Pripomenul, že „rozhodnutia biskupskej konferencie [v týchto veciach] nemôžu mať právnu silu, pretože je to mimo jej kompetencií.“ Taktiež poznamenal, že „synodalita v Cirkvi, o ktorej pápež František často hovorí, nie je synonymom pre demokraciu či rozhodovanie väčšiny,“ dodajúc, že aj keď sa biskupská synoda schádza v Ríme, jej závery vždycky prezentuje pápež. „Synodálny proces sa musí odohrávať v hierarchicky organizovanej komunite a akékoľvek uznesenie si vyžaduje výslovný súhlas Svätej Stolice,“ uviedol arcibiskup Iannone. Zároveň poznamenal, že z právneho hľadiska nemecké návrhy „kladú mnoho otázok, ktoré si zasluhujú pozornosť“.

Niekoľko dní pred začiatkom synodálneho zhromaždenia vo Frankfurte kardinál Marx opäť varoval pred príliš veľkými očakávaniami od diskusie ohľadom „synodálnej cesty“ a tiež sa bránil voči výhradám z rôznych strán. „Nechceme nanovo vymýšľať Cirkev,“ uviedol predseda nemeckého episkopátu v Mníchove. Zdôraznil, že osobne ho veľmi hnevá obvinenie, že sa Nemecko chce oddeliť od pápeža. „Pápež je základom jednoty, a to nikto nesmie spochybňovať,“ vyhlásil kategoricky a poukázal na to, že napokon vo všetkých sporných veciach vždycky rozhodoval Svätý otec, nie koncil či synoda.

Kardinál vyjadril nádej, že na konci „Synodálnej cesty bude väčšia jednomyselnosť a hlbšia motivácia, väčšia jasnosť v tom, ako chceme ísť ďalej.“ Vyzval na intenzívne rozhovory, na vzájomné počúvanie a vzájomný rešpekt a vtedy „sa musia zmeniť aj naše hľadiská“. „Ale – ako poznamenal – Duch Svätý neprináša hotové riešenia. Vo veciach, v ktorých sa nenájde spoločná cesta, môžeme dospieť len k záveru, že jednomyselnosť ešte nie je možná. Dejiny Cirkvi sú plné udalostí, v ktorých sa riešenia nenašli okamžite, ale až po dvadsiatich, tridsiatich alebo dokonca stovkách rokov.“

Rovnako ako synoda aj nemecká „synodálna cesta“ má iba poradný charakter, pripomenula agentúra KNA. Vysvetlila, že uznesenia tohto grémia nebudú právne záväzné pre žiadneho biskupa, čo má garantovať jednotu s univerzálnou Cirkvou a zabrániť „špeciálnej nemeckej ceste“. Po Druhom vatikánskom koncile (1962 – 1965) sa v Nemecku konali početné diecézne synody, ktorých cieľom bolo implementovať jeho ustanovenia, a tiež dve národné synody: vo vtedajšej Nemeckej spolkovej republike to bola synoda vo Würzburgu (1971 – 1975), kým v NDR prebehla Drážďanská pastoračná synoda (1973 – 1975). Niektoré z rozhodnutí, ktoré tam boli prijaté, Svätá stolica zamietla, na niektoré neprišla odpoveď.

V tejto podobe vedený nemecký dialóg o reformách je v univerzálnej Cirkvi výnimočnou udalosťou. Preto neprekvapuje, že od začiatku sa stretáva s veľkým záujmom. Organizátori dostali okolo 5 300 prihlášok od

osôb, ktoré majú záujem o prácu v tomto grémiu, a o priebehu stretnutia vo Frankfurte bude informovať 145 akreditovaných novinárov.

URL adresa článku: <https://christianitas.sk/nemecky-klerus-sa-vydal-na-synodalnu-cestu/>